

Viinien vero 30 prosenttiin

Matti Kaukinen on pitkän linjan alkolaisia. Hän on tullut taloon jo v. 1956, ensin Salmisaaren tehtaalle insinööriksi, mistä tehtävästä hän siirtyi apulaisisännöitsijäksi. Pääkonttorin puolelle hän tuli v. 1971 apulaisjohtajaksi. Seuraavana vuonna hänet nimitettiin teknilliseksi johtajaksi ja v. 1982 teollisuusjohtajaksi ja pääjohtajan varamieheksi.

Haastattelussa Matti Kaukinen ottaa kantaa ajankohtaiseen viinikeskusteluun ja puhuu mm. Alkon yhteiskunnallisesta vastuusta ja teollisuuspoliittisesta roolista.

Suomestako viinimaa?

Kysymykseen, olisiko Suomessa pyrittävä muuttamaan alkoholin kulutusrakennetta niin, että viinien kulutus lisääntyisi ja väkevien juomien kulutus vähenisi, Matti Kaukinen heittää ensi kommenttina, että ”Suomessa ei rypäle kasva eikä meistä silloin voikaan tulla mitään varsinaista viininjuontikansaa”.

— Siitä huolimatta, että minun päätuotteeni on etanoli, minä kyllä ymmärrän viininkin, ja voi olla aivan toivottavaakin, että sen käyttö jonkin verran lisääntyisi, Matti Kaukinen sanoo.

— Jos viinin kulutusta halutaan Suomessa edesauttaa, olisi ensimmäinen tehtävä pudottaa

— Pullotuskone on meillä tärkeä työväline. Yhden sarjan kapasiteetti on n. 20 000 pulloa tunnissa, ja työntekijöitä sarjalla on 15—16. Tekninen kehitys on kuitenkin nopeaa, ja maailmalla on sarjoja, jotka pullottavat n. 50 000 pulloa tunnissa, ja työntekijöitä on neljä.

viineiltä alkoholijuomaveron esimerkiksi 30 prosenttiin, kuten Ruotsissa.

Matti Kaukinen kertoo pyytäneensä viime vuodelta tilaston siitä, kuinka paljon mitään yli 100 markan hintaista viiniä oli myyty.

— Se on erittäin vähän. Olipa näitä sortteja kaupan vaikka tuhat, sillä ei ratkaista mitään. Sellaisia viinejä ei kukaan muu voi juoda kuin ne, joilla on valta panna jokin firma maksamaan. Jos viinien käyttöä halutaan edistää, pitää lisätä sellaisia laatuja, joiden hinta on korkeintaan 50—70 markkaa.

Uusien viiniosastojen perustamista joihinkin suurimpien paikakuntien myymälöihin Kaukinen pitää hyvänä, mutta lisää,

ettei viiniosastoilla pitäisi esitellä vain 150—200 markan viinejä.

Tulot pienenisivät

Mitä viinien käytön lisääntyminen sitten merkitsi Alkon oman tuotannon ja taloudellisen tuloksen kannalta?

— Tuskin se paljoa oman tuotantomme rakennetta muuttaisi, ei ainakaan niin, että siitä tarvitsisi olla huolestunut. Mutta raha tulee viinasta. Jos Suomen kansa ryhtyy enenevässä määrin juomaan viinejä, se tulee varmasti johtamaan siihen, että valtion tulot pienenevät. Alkon merkitys on rahan tuottajana aina ollut valtiolle suuri, tällä hetkellä tuollaiset 7—8 prosenttia valtion rahoitus-

budjetista.

Mutta eikö tämä, kuten kriitikot sanovat, ole vain näköharha, koska alkoholihaittojen yhteiskunnalliset kustannukset ovat suuret ja vievät osan tuotosta?

— Tietysti se on osittain totta. Jokin vuosi sitten Alkossa laskettiin näitä kustannuksia ja päädyttiin siihen, että tuotosta ehkä neljännes menisi näinä haittoina pois. Joissakin muissa maissa on päästy huomattavasti suurempiinkin lukuihin.

Missä määrin Alkon liiketaloudellinen tulos tai valtion tuotto-odotukset saavat vaikuttaa alkoholipoliittiseen linjaan?

— Lain hengen mukaan ne eivät saisi vaikuttaa ollenkaan. Mutta ainahan se käytännön elämä on ihmeellisempää kuin teoriat.

Mikä olisi parempi järjestelmä?

Alko toimii osakeyhtiönä, mutta sillä on myös julkiselle hallinnolle kuuluvia tehtäviä. Riitelevätkö nämä tekijät keskenään?

— Minun käsittääkseni ne eivät ainakaan suuremmin riitele keskenään. Tämä kaksinaisrooli on olemassa, ja sitä on yritetty kuvata Alkon logossakin. Ehkä sitä on niin alkolaistunut, ettei näe metsää puilta, mutta kyllä me mielestäni olemme onnistuneet aika hyvin. Toisenlaistakaan yhtä hyvin toimivaa järjestelmää ei oikein voi hahmotella.

— Kun meistä ohraviinatehtaasta käydyn väittelyn yhteydessä haluttiin tehdä Ruotsin mallin mukainen, oltiin kuitenkin varsin yhtenäisesti sitä mieltä, että yksi kokonaisuus on parempi kuin jaettu. Enkä minä usko, että Ruotsin alenevat alkoholinkulutusnumerot johtuisivat siitä, että siellä on kaksi yhtiötä. Siinä on taustalla jotain muuta, joka pitäisi tarkasti selvittää.

Matti Kaukinen muistuttaa siitä, että maamme rajojen ulkopuo-

lellakin suomalaista alkoholijärjestelmää on pidetty niin hyvänä, että se voisi jopa olla sovellettavissa kehitysmaihin, jotka pyrkivät järjestämään alkoholiolojaan.

Miljardin teollisuus-Alko

— Alkon teollisuuspuoli on varsin tuntematon Suomen kansalle, Matti Kaukinen, teollisuusjohtaja, sanoo.

— Se ei kuitenkaan ole mitenkään mitätön. Väkeä on työssä toistatuhatta. Silloin, kun puhuttiin Alkon jakamisesta, laskettiin, kuinka suuri yhtiö teollisuuspuolesta tulisi, ja päädyttiin tuotannon omakustannushinnalla laskettuna likipitäen miljardin markan yhtiöön; vähittäismyyntihinoilla laskettuna tuotannon arvo olisi tietysti paljon suurempi.

Ohraviinatehtaan yhteydessä Alkoa arvoiteltiin siitä, että se on menossa alueelle, joka ei sille kuulu. Onko Alko laajentumassa ja vahvistamassa teollisuuspoliittista rooliaan?

— Näin meitä tosiaan arvoiteltiin, mutta päätöksessään maan hallitus oli sitä mieltä, että uusi tehdas ei ole toimialan ulkopuolella. Tällä päätöksellä Alkon teollisuuspoliittinen merkitys tulee vahvistumaan tulevaisuudessa. KTM on ollut jo varsin valppaana ja katsonut, että tämäntapaiset yhtiöt kuuluisivat sen valvontaan.

— Kun uusi tehdas valmistuu loppukesästä 1987, meillä on omaa tärkkelystä, mikä antaa mahdollisuuden kehittää uusia tuotteita mm. puunjalostusteollisuutta varten. Rajamäellä meillä on koetehdas, joka tuottaa n. 5 000 tonnia tärkkelystä vuodessa. Ensimmäinen erä valmistui tämän vuoden maaliskuun 14. päivänä klo 22.30. Kun ohraviinatehtaasta käydyn infosodan aikana väitettiin, ettei ohratärkkely ole kunnollista eikä kelpaa mihinkään, on nyt voitu todeta, että

se on laadullisesti erinomaista.

Uuden tehtaan käynnistyttyä Koskenkorvalla on Alkon tuotannosta teollisuusjohtaja Matti Kaukisen kertoman mukaan n. 40 prosenttia sellaisia tuotteita, joissa Alkolla on monopoli, ja n. 60 prosenttia tuotteista — mm. tärkkelys, sokeri ja rehu — on tavanomaisen kilpailun piirissä.

— Puhuminen Alkosta biotekniikan kehittäjänä Suomessa on vakavaa puhetta. Meillä on 50-vuotisen varsin tarmokkaan tutkimustyön tuloksena paljon tietoa ja taitoa, ja kun se yhdistetään liiketaloudelliseen puoleen, Alkolla on varmasti melkoinen rooli tulevaisuudessa. Meillä on hyvin mielenkiintoinen vaihe menossa.

Jorma Hentilä

Alkoholibyrokraatiaa karsitaan — Ruotsissa

Kesän alussa eli kesäkuun 11. päivänä 1985 jätettiin Ruotsin sosiaali- ja terveysministerille sikkäläisen alkoholilainsäädännön muuttamista pohtineen komitean mietintö (Handel med alkohol-drycker. SOU 1985:15, Delbetänkande av alkoholhandelsutredningen). Teksti on mielenkiintoista luettavaa. Näyttää nimittäin siltä, että samaan aikaan, kun meillä ollaan tuomassa alkoholilainsäädäntöön byrokraatiaa ja pikkutarkkuuksia lisääviä säännöksiä, byrokraatiastaan ja holhoavuudestaan maailmankuulut ruotsalaiset ovat kertaheitolla poistamassa moisia tekijöitä omasta alkoholilainsäädännöstään.

Komitean asettaminen

Ruotsissa on jo pitkään sekä virallisesti että epävirallisesti syy-